

בעציו⁽⁴⁹⁰⁾ ובשיפוי ובנביה⁽⁴⁹¹⁾, כיון שהכל כלול ב"חורש", והכל קדוש⁽⁴⁹²⁾.

גמרא:

א-ת הגמרא מביאה מחלוקת בין רבי יוחנן וריש לקיש בענין ביטול עבודה זרה. ומשנה זו מוכיח ריש לקיש כדבריו.

עבודה זרה של גוי האסורה בהנאה, יש לה ביטול, כמבואר בפרק שלישי ורביעי של מסכת עבודה זרה. והיינו, שאם הגוי שוברת או פוחסת לשם ביטול, בכעסו עליה, או בהתייאשו ממנה ובהפסקת אמונתו בה, הרי על ידי הביטול היא נעשית מותרת בהנאה.

איתמר, עבודת כוכבים שנשתברה מאליה, ולא ביטלה הגוי, רבי יוחנן אמר: אסורה בהנאה, וריש לקיש אמר: מותרת בהנאה.

הגמרא מבארת טעם מחלוקתם.

רבי יוחנן אמר אסורה: משום דלא בטלה עובד כוכבים, הגוי לא ביטלה בפירוש, לפיכך אין לה דין עבודת כוכבים שנתבטלה.

וריש לקיש אמר מותרת: כי הגוי העובדה

מימר אמר, חושב בלבו: היא גופה לא מצלה, אם אין בכחה להציל עצמה מנוק השבירה, לדידי מצלה לי?! וכי תציל אותי?! הילכך, מן הסתם הוא מבטל אותה.

ושם בגמרא מביא רבי יוחנן משניות וברייתות להוכיח את דבריו, וריש לקיש מתרץ אותן לשיטתו, ובאחרונה מביא ריש לקיש את משנתנו להוכיח ממנה שעבודת כוכבים שנשתברה מאליה, מותרת.

איתיביה ריש לקיש לרבי יוחנן ממה ששינונו: הקן שבראש אילן של הקדש, אין נהנין ואין מועלין. אבל הקן שבאשירה, יתיז בקנה.

ומדייק ריש לקיש מההיתור להשתמש בענפי הקן שבאשירה: מאי לאו, דאיתבר מגופה, מדובר באופן שנשברו⁽⁴⁹²⁾ ענפים ועצים דקים מן גוף האשירה על ידי העוף, ומהם בנה העוף את הקן. וקתני, ואמרה המשנה: יתיז אותה בקנה, ינענע את ענפי הקן, ויפלו הענפים, כדי שיוכל להנות מהעצים, כגון לצורך שריפה,

והרי הם עצי אשירה, האסורים בהנאה, ומי ביטלם? ⁽⁴⁹³⁾ אלא מוכח, שעצם השבירה שהעוף שיברם מהאשירה [או שנשברו]

מקובצת.

והרמב"ם [פרק ה מהלכות מעילה הלכה ט] גרס: "נמיה", ומפרש: והוא הגוף הקשה העגול שבתוך העץ הדומה ליבלת שלא יצלח למלאכה. ועיין שם בהשגות הראב"ד.

492. יבואר במשנה הבאה.

492א. משנה למלך.

493. ישראל אינו יכול לבטל עבודת כוכבים.

490. כן כתב המיוחס לרש"י.

והרמב"ם כתב [בפירושו על המשנה ובידו החזקה] "ובין בקנים שבראשי האילנות". ובהערה [דף יד] מובאת שיטת הרמב"ם.

491. אם הגירסא היא נבייה, פירושה: העלין, מלשון "עוד ינובון בשיבה".

ואם הגירסא נכיה [בכ'], פירושה: הנסורת הדקה הנופל מן המגירה [מלשון "נכה"]. שיטה